

ในตัวคัมภีร์เองไม่มีข้อความที่กล่าวถึงผู้แต่งและสมัยที่แต่ง ชื่อคัมภีร์นี้มีอ้างอิงถึงใน
 บานแผนกวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงของพระมหากษัตริย์ราชธานีไทย ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์เมื่อ
 พ.ศ. ๑๘๘๘^๑ และอ้างอิงอีกครั้งหนึ่งในศิลาจารึกพุกาม ซึ่งจารึกเมื่อ พ.ศ. ๑๘๘๕ เป็นคัมภีร์
 หนึ่งที่ผู้ปกครองเมืองพุกามถวายแด่พระสงฆ์ในเวลานั้น พร้อมกับคัมภีร์อื่น ๆ อีก ๒๕๔ คัมภีร์
 ซึ่งรวมคัมภีร์โลกศาสตร์ภาษาบาลีเรื่อง อรุณชาติ โลกูปัตติ ฉคตทิปปนิ^๒ บาคหลวงเออเยน
 เคอนีส (Eugène Denis) ได้เขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเสนอต่อมหาวิทยาลัย
 ปารีส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๘ เรื่อง La Lokapaññatti et les Idées Cosmologiques du
 Bouddhisme Ancien ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์จากหลักฐานต่าง ๆ
 สรุปได้ว่า คัมภีร์โลกปัญญาตติภาษาบาลีที่รู้จักกันในเวลานี้มีไฉนผลงานเรียบเรียงแต่เป็นผล
 งานแปลจากคัมภีร์เรื่องแรกซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต นอกจากจะมีผู้แปลเป็นภาษาบาลีแล้ว
 ใน พ.ศ. ๑๑๐๑ พระภิกษุจีนชื่อปรมาวระ ยังได้แปลเป็นภาษาจีนจากคัมภีร์เดิม ชื่อว่า
 โลกปราชญาปฏิบัติ บาคหลวงเออเยน เคอนีสได้ศึกษาเปรียบเทียบโลกปราชญาปฏิบัติ คัมภีร์ภาษา
 จีน และโลกปัญญาตติภาษาบาลีพบว่ามีความเกี่ยวพันกัน ส่วนคัมภีร์ภาษาสันสกฤตได้สูญหายไป เนื่อง
 จากไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับคัมภีร์โลกปัญญาตติในลังกา จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นผลงาน
 แปลของชาวพม่าซึ่งแปล ในสมัยพระเจ้าอโนรุธมหาราช ผู้รวบรวมอาณาจักรพุกามและ
 ครองราชย์ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖ เหตุผลที่นำมาสู่ข้อสันนิษฐานนี้คือ ก่อนสมัยพระเจ้า
 อโนรุธมหาราช พม่ายังไม่รวมกันเป็นปึกแผ่น พระพุทธศาสนายังไม่เจริญรุ่งเรือง ยังไม่มี
 การศึกษาภาษาบาลีอย่างจริงจัง อีกประการหนึ่งในเนื้อหาของคัมภีร์ได้กล่าวถึงเรื่อง
 พระเจ้าอโศกมหาราชและการบำรุงพระพุทธศาสนาในสมัยของพระองค์ เรื่องดังกล่าวนี้ไม่มี
 อยู่ในคัมภีร์ภาษาจีน ในสมัยของพระเจ้าอโนรุธมหาราช นอกจากพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง
 แล้วยังปรากฏความนิยม เรื่องพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นพิเศษด้วย จึงน่าจะเป็นสมัยที่จะมี

^๑ไตรภูมิ/๒

^๒

Mabel Haynes Bode, The Pali Literature of Burma (Rangoon: Burma Research Society: 1965), pp. 101, 104.

การแปลโลกปราชญาบุคคิภาษาจีน เป็นโลกบัญญัติภาษาบาลี

๒. มหากัปป์โลกสังฆฐานบัญญัติ มีเนื้อเรื่องกล่าวถึงความพินาศของโลก ก่าเนคโลก และลักษณะของโลก ในคัมภีร์ไม่ได้อกล่าวถึงผู้แต่งและสมัยที่แต่งไว้ แต่มีหลักฐานว่า คัมภีร์นี้แต่งก่อน พ.ศ. ๑๔๔๔ เพราะในนิพนธ์ของไตรภูมิพระร่วงพระราชนิพนธ์ของพระมหาธรรมราชาลิไทยได้อ้างถึงคัมภีร์นี้เช่นเดียวกับเรื่องโลกบัญญัติ จากการวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องพบว่า มีโครงสร้างคล้ายกับเรื่องโลกบัญญัติ คือขึ้นต้นด้วยพระสุตร เรื่องโลกบัญญัติขึ้นต้นด้วย มหาปรินิพพานสุตร ตอนที่ว่าด้วยเหตุที่ทำให้แผ่นดินไหว^๒ ส่วนเรื่องมหากัปป์โลกสังฆฐานบัญญัติ ขึ้นต้นด้วยสัตตสุตตสุตตรว่าด้วยสมัยที่มีพระอาทิตย์หลายดวง^๓ ส่วนในเนื้อเรื่องโดยมากจะคัดมาจกพระสุตรเหมือนกับเรื่องโลกบัญญัติ มีข้อสังเกตว่า คัมภีร์นี้เป็นผลงานที่รวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎกมาจัดเรียงลำดับมิใช่เป็นผลงานแต่งเองโดยตลอดเรื่อง ในหอสมุดแห่งชาติของไทยมีต้นฉบับคัมภีร์นี้จารด้วยอักษรขอมจำนวน ๑๖ ฉบับ แต่ละฉบับมีความยาว ๒ ๒๒๒ ซึ่งนับว่าเป็นคัมภีร์โลกศาสตร์ภาษาบาลีที่มีต้นฉบับมากในหอสมุดแห่งชาติ ขณะนี้ศูนย์คนควาพระพุทธศาสนาหรือมูลนิธิภูมิพลโลกิขุ วัคสระเกศได้ปริวรรตคัมภีร์นี้เป็นอักษรไทยแล้ว แต่ยังมีใ้แก่การตรวจสอบชำระ^๔ นอกจากนี้ต้นฉบับที่ปริวรรตเป็นอักษรโรมันซึ่งปริวรรตจากต้นฉบับอักษรขอมเก็บรักษาไว้ที่ห้องกรมพระจันทบุรี-

สรุปความจาก

Eugène Denis, La Lokapaññatti et les Idées Cosmologiques du Bouddhisme Ancien (Atelier Réproduction des Thèses, Université de Lille III, 1977), pp. I-X. Thèse Présentée devant L'Université de Paris IV., le 16 Juin 1976.

^๒ คำขึ้นต้นเรื่อง โลกบัญญัติ เทียบกับ ที. มหา. ๑๐/๘๔/๑๒๒.

^๓ คำขึ้นต้นเรื่อง มหากัปป์โลกสังฆฐานบัญญัติ เทียบกับ อง. สตุตก. ๒๓/๖๒-๖๔/๑๒๐.

^๔ มหากัปป์โลกสังฆฐานบัญญัติ (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิภูมิพลโลกิขุ, ๒๕๒๐) (เอกสารปริวรรตฉบับที่ ๔๔)

นฤนาถ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^๑ จากการศึกษาไม่พบต้นฉบับของ คัมภีร์นี้ในลังกาและประวัติวรรณคดีบาลีในลังกาไม่กล่าวถึงเรื่องนี้

ถึงแม้ว่าคัมภีร์มหากัปป์โลกสันฐานบัญญัตินี้ ไม่ได้กล่าวถึงยูแห่งและสมัยที่แต่ง แต่ก็มีหลักฐานที่กล่าวถึงคัมภีร์นี้ในไตรภูมิพระร่วง และนอกจากนี้ในคัมภีร์โลกศาสตร์ภาษาบาลี เรื่องจันทสุริยคติที่ปนี ซึ่งแต่งที่เมืองวิชัยปุระ (ปinya) พม่าตอนกลาง^๒ ประมาณ พ.ศ. ๑๔๔๕-๑๔๕๔ โค้อ่างถึงคัมภีร์นี้ถึง ๔ ครั้ง^๓ ดังนั้น คัมภีร์นี้น่าจะแพร่หลายและมีต้นฉบับในพม่าก่อน พ.ศ. ๑๔๕๔ และอาจจะเป็นผลงานของชาวพม่าก็ได้ซึ่งน่าจะศึกษา คัมภีร์นี้ต่อไป

๓. อรุณวทีสูตร มีเนื้อหากล่าวถึงประวัติพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ประสูติจนถึงเสด็จมาประทับที่เมืองอรุณวที การเสด็จพรหมโลกของพระพุทธเจ้ากับพระอภิกุ ลักษณะของจักรวาลที่พระพุทธเจ้าทรงอธิบายแก่พระอานนทคือ ถือเอาภูเขาสีเนรุเป็นศูนย์กลางจักรวาล ยูแห่งและสมัยที่แต่งในคัมภีร์ไม่ได้กล่าวถึงเช่นเดียวกับเรื่องโลกบัญญัติ และมหากัปป์โลกสันฐานบัญญัติ แต่มีโครงสร้างของเรื่องแตกต่างจาก โลกบัญญัติและมหากัปป์โลกสันฐานบัญญัติ คือเริ่มมีบทบาทสำคัญในวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลี หลักฐานที่กล่าวถึงเรื่องอรุณวทีสูตรที่เก่าที่สุดคือ บานแผนกของเรื่องไตรภูมิพระร่วงและจารึกทุกคามคังที่กล่าวมาแล้ว

^๑ Mahākappalokasanṭhānapāṭīnatti (Bangkok: H.R.H. The Prince of Chandaburi, Chulalongkorn University, 1916) (Typewritten)

^๒ ลักษณะประเทศพม่าในสมัยโบราณ แบ่งออกเป็น ๓ ภาคคือ ภาคใต้ดินแดนมอญ ภาคกลางเมืองพุกาม ภาคเหนือดินแดนไทยใหญ่

ดูรายละเอียดใน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เที่ยวเมืองพม่า (กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๔), หน้า ๑๒๓-๑๒๔.

^๓ จันทรสุริยคติที่ปนี (หอสมุดแห่งชาติ. สมุดไทยคำ. อักษรไทย. เส้นรงค์ภาษาไทย, จ.ศ. ๑๑๖๔), เลขที่ ๓๐ หน้า ๒๖, ๔๖, ๔๓, ๔๑.

ในวิทยานิพนธ์เรื่อง อรุณวทีสูตร : การตรวจชำระและการศึกษาเชิงวิเคราะห์ กวี
 แสดงมี ไคสันนิฐานเกี่ยวกับสมัยที่แต่งและสถานที่แต่ง เรื่องอรุณวทีสูตรไว้ ๒ ประการ
 ประการแรก สันนิษฐานว่า คัมภีร์นี้เป็นผลงานของชาวลังกา ซึ่งพระมหาสามีสังฆราช
 เป็นผู้นำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อคราวพระมหาธรรมราชาลิไทยไค้ส่งทูตไปนิมนต์
 พระมหาสามีสังฆราชจากนครคันทมาเป็นพระอุปัชฌาย์ แต่ต่อมาคัมภีร์นี้สูญหายไป ประการ-
 ที่สอง ผู้แต่งคัมภีร์นี้อาจจะเป็นพระภิกษุแห่งหริภุญชัย ระยะเวลาที่แต่งควรจะไม่เกิน
 สมัยของพระเจ้าอาทิจจราช (พ.ศ. ๑๔๔๐-๑๖๓๐) และไม่ควรถูกแต่งขึ้นก่อน
 กัมภีร์ของกัศุกทัฬหของหริภุญชัย (พ.ศ. ๑๔๒๕) เพราะสมัยนี้พระพุทธศาสนาเจริญ
 รุ่งเรืองมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมัยพระเจ้าอาทิจจราช

๔. โลกุปัททิก มีเนื้อหาดำรงเรื่องความหมายของโลก เรื่องการ
 เสื่อมสลายของโลก ถ้าเปิดโลกในความหมายของสังขารโลก สัตวโลกและโอกาส
 โลก และเรื่องภูมิศาสตร์ของโลกสมัยโบราณ หลักฐานที่อ้างถึงโลกุปัททิกที่เก่าที่สุด
 คือบานแผนกของเรื่อง ไครภูมิพระร่วง และจาวริกทุกาม เช่นเดียวกับเรื่องโลกมัตตฤทธิ
 มหากัปโลกสันฐานมัตตฤทธิและอรุณวทีสูตร นอกจากนี้ในตอนท้ายของคัมภีร์โลกุปัททิก

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*กวี แสดงมี, "อรุณวทีสูตร : การตรวจชำระและการศึกษาเชิงวิเคราะห์
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 พ.ศ. ๒๕๒๓), หน้า ๔ - ๕.

ผู้แต่งโคลงหรือของท่านไว้ว่า

๑.. ยิติ ภพทุกสุด สิริสมนุทภพหอคุมหาบัตติตสุส ลีชเสน ปุริอุทนาม-
เชยเนน สิริสมนุทภพหุติเตน กทา โลกูปปฏติปกาสินี สมททา คนุถโต เอก-
กัธสาชิกานี นวคนุถสทานี ฯ... (ฉ. / ๑๔๓)

- การอธิบายเรื่องโลกุปัททิต ซึ่งพระสิริสมันต์ภทท์มหัณติต ผู้เป็นศิษย์ของท่าน
สิริสมันต์ภทท์อัครคมนาบัณติต ร.จนาไว้จบบริบูรณ์แล้ว นับได้ ๔๓๑ กัณณะ

จากข้อความนี้ ผู้แต่งเรื่องโลกุปัททิตคือ ท่านสิริสมันต์ภทท์มหัณติต ผู้ที่เป็นศิษย์
ของท่านสิริสมันต์ภทท์อัครคมนาบัณติต ในอาณาจักรทุกขสมัยพระเจ้านรปทิสิตทฐ ซึ่ง
ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๑๓๑๖-๑๓๕๓ มีพระเถระที่มีชื่อเสียงอยู่ ๓ รูป คือ
พระสิริสมันต์ภทท์อัครคมนาบัณติต ศิษย์ของท่านนี้คือ พระสิริสมันต์ภทท์มหัณติต และหลาน
ของพระสิริสมันต์ภทท์มหัณติต คือท่านอัครควังสาจารย์ ซึ่ง เป็นผู้แต่งตำราไวยากรณ์
สัตทนีติปกรณ์ เมื่อ พ.ศ. ๑๔๒๗ ในหนังสือศาสนวงศ์ ซึ่งท่านปัญญสาสมาณีแต่ง

พระอัครควังสาจารย์, สัตทนีติปกรณ์สุกตมาลา (กรุงเทพมหานคร :
มูลนิธิภูมิบาลโลกิยกุ, ๒๔๒๕), หน้า ๕๒๕.

คัมภีร์ศาสนวงศ์ เป็นคัมภีร์ประวัติพระพุทธศาสนาในทมา เคิมแต่งเป็นภาษา
ทมา สิมคักรังแรกใน พ.ศ. ๒๓๑๕ ที่โรงพิมพ์หงสาวดีใหญ่ ที่ร่างกุ้ง ชื่อหนังสือ
ศาสนลังการ ทมาเมื่อพระเถระลังกาชากทราบประวัติพระพุทธศาสนาในทมา จึง
ขอร้องให้ท่านปัญญสาสมาณีแปล เป็นภาษาบาลี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘ สัมภาษณ์พระ
ธัมมานันทเถระ วัดท่ามะโอ ตำบล ๑๐ สิงหาคม, ๒๔๑๗.

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๔ ไก่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของพระเจดะทั้ง ๓ ว่า

...จริงอยู่ ก่อนที่ท่านพระอุทราชีวะเจดะเป็นตน จะไปเกาะสิงหล
ในนครอรัญณะ (พุกาม) มีพระมหาเจดะ ๓ รูปที่แตกฉานในพระปริยัติ คือ
พระมหาอัคคัมภิตเจดะ • สัททิวินาริกของทานชือพระทศิยัมภิตเจดะ •
หลานของทานทศิยัมภิตเจดะชือ ทศิยัมภิตเจดะ • สวณพระ
ทศิยัมภิตเจดะคนสวนมากเรียกทานว่า อัคคังสเจดะ"

จากข้อความที่กล่าวถึงท่านสิริสมันท์ภักทษัตติในศาสนวงศนี้ นอกจากจะให้เรา
ทราบว่าท่านอยู่ในสมัยเดียวกับท่านอัคคัมภิต และท่านอัคคังสจาวรย์แล้ว เรายัง
ทราบว่า ท่านมีชีวิตรอยู่ในสมัยเดียวกับท่านอุทราชีวะเจดะ พงศาวดารฉบับหอแก้ว
ได้กล่าวถึงประวัติของท่านอุทราชีวะ ข้อความตอนหนึ่งว่า

... หลังจากพระชินอรหันต์ ซึ่ง เป็นสังฆราชองค์แรกของอาณาจักรพุกาม
ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระเจ้าอนุรุธมรณภาพ สมภารพันตาคู รัญฐาแห่งทอ
ในสมัยของพระเจ้าอนุรุธเกิดความวุ่นวาย สมภารพันตาคูจึงหนีไปอยู่ที่ลังกา
เมื่อพระเจ้าอนุรุธเสด็จขึ้นครองราชย์ ทานสมภารพันตาคูจึงกลับมาอยู่ที่พุกาม
ไม่นานก็มรณภาพ เมื่อครั้งตำแหน่งพระสังฆราชพุกามองค์ต่อมาคือ ทานอุทรา-
ชีวะพระภิกษุมอญ สังฆราชอุทราชีวะจําเป็นรอยตามสมภารพันตาคู คือเดินทาง
ไปลังกา เมื่อ พ.ศ. ๑๘๖๓

พระปัญญาสามี, ศาสนวงศ. แปลโดย ร.ท.ท.แสง มนวิฑูร, หน้า ๔๕.

... อริยทนต์นเร นี อุทราชีวะเจดะที่น สันททีป คมนโต พุทเทเยว
นโย มนาเจรา ปริยทสิวิสารทา มหาอคุภนฺตีโต, ทสฺส สทฺธิวิวารโก
ทศิยอคุภนฺตีโต ทสฺส ภาสิเนนฺนโย ทศิย-อคุภนฺตีโต ทศิย-อคุภนฺตีโต ปร
อคุภวโสทปิ โวหริยทา

Pe Maung tin and Luce, G. H., The Glass Palace
Chronicle of the King of Burma, A translation of the earlier part
of Hmannan yazawin, London, 1923.

อ้างอิงใน คี.จี.อี. ฮอลล์, ประวัติศาสตร์เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม ๑
แปลโดย คุณวรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยาและคณะ. (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒),
หน้า ๑๔๕.

ข้อความที่กล่าวถึงท่านอุทระที่จะไปตั้งถิ่นที่ในพงศาวดารฉบับหอแก้วตรงกับ
ข้อความตอนหนึ่งในจารึกกัลยาณี ซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นสวัสดิวัดนวิมล
เมื่อ พ.ศ. ๒๐๑๔ ที่ว่า

...ก็ครั้นอุทระที่ไปตั้งถิ่นที่ ๔๓๒ เป็นปีที่ ๒ นับแต่ปีที่พระเจ้าสิริ-
สุนทรพิริยบริรักษ์ตามุ โศทรวงชำระพระพุทธศาสนาแล้วนั้น มีพระเถระรูปหนึ่ง
ชื่อว่าอุทระที่จะเป็นอาจารย์พระเจ้านุภาพม จึงคำวิจาเราะะชินนาวาไปตรอม
กายภิกษุเป็นอันมาก เพื่อยะไปมัสการพระเจ้ายะในตั้งถาหวิป เมืองกุสิน
อยุธยาทางทิศใต้ พระญะเป็นเจาก็ไปทิศนั้น "

มินิจ มหาสิริเชยยัส อธิบดีศาสนาสิกขาของกษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งเมืองมัตตะเด
ได้รับพระราชโองการจากพระเจ้ามินจง ในทำศรนิหนังสือทั้งหมดที่มีอยู่ในพระราชวัง
ท่านได้เขียนบัญชีรายชื่อคัมภีร์ภาษาบาลีที่มีอยู่ในพระราชวังกรุงมัตตะเดชื่อว่า ปิฎกัตถไมย
ในหนังสือเล่มนั้น หน้า ๑๑๔ อันคัมภีร์หนังสือเลขที่ ๓๕๔ กล่าวถึง เรื่อง โฉงุบัตติเป็น
ภาษาทมาแปลความว่า "ท่านอัครบัณฑิตเถระแห่ง เรื่อง โฉงุบัตติที่ทุกามในสมัย
พระเจ้านเคนดินรปทิสหุ "

จากหลักฐานข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้แต่งคัมภีร์โฉงุบัตติคือ พระสิริสมันต์ภัท
บัณฑิต ผู้เป็นศิษย์ของ พระสิริสมันต์ภัทอัครมหาบัณฑิตแห่งในสมัยพระเจ้านรปทิสหุ
(พ.ศ. ๑๗๑๖-๑๗๕๓) ปีที่แต่งประมาณ พ.ศ. ๑๗๑๖-๑๗๓๓ ที่อาณาจักรทกาม

หอสมุดวชิรญาณ, จารึกกัลยาณี (พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร,
๒๔๖๔). หน้า ๕.

...ตโต ปน ฉนฺตเร วสุเต มนสิชปาณสตถุวาระ ลุงกาทีเป เจคิยาวิญญ-
หนทถาย ปุคามาญปาจวิญญโต อุตฺตราชีวมหาเถโร สมฺมตฺตฺเตน ภิคฺชุนฺนินิ สหฺชฺชึ นาวี
อภินฺนินิสฺสามิตฺติ เยน กุสินฺนทฺรฺ เกน ปฏกาณินา.

"การแปล เอกสารภาษาทมา ผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก พระธัมมานันทเถระ
วัดทามะโฮ ลำปาง

"มินิจ มหาสิริเชยยัส, ปิฎกัตถไมย, หน้า ๑๑๔.

... อิติ ปรมสทุชาพุทธิวิริยปฏิมณฺธิเตน อุตฺตมฺงฺโคติ คุรุหิ
 กตฺทหรนามาภิเชยฺเยน อุตฺตนิ ญฺจฺเตน ฅมฺพรนามเทสฺมุหิ
 อติสฺรพิศฺุติคฺตนาภิ ทวิญฺณมฺปิ อุตฺตรารุญฺญิ อารฺวิญญฺเตน ทีสุ เวเทสุ
 โภกิเวทน อุตฺตนิเตสิเนน ติปิฏกฺมทาเถเรณ วิรฺจิตฺ
 จนฺตฺสุริยคฺคฺตวิริจฺฉยํ นาม ปกฺรณํ สุนฺฉฺริตฺตฺยฺติ...

—ปกฺรณํชื่อว่าจันตฺสุริยคฺคฺตวิริจฺฉยํนี้ แดงโดยพระมหาเถระผู้ทรงพระไตรปิฎก
 มีนามที่อาจารย์ทั้งหลายต่างตั้งให้ว่า อุกมมิงฺคฺลาจารย์ ผู้ประทับช่วยศรัทธา ความรู้
 และความเพียรอย่างถึง ผู้ฝึกตนเป็นอาจารย์ของพระราชาผู้ยิ่งใหญ่ ๒ พระองค์ คือ
 อติสฺรราชบพิตรและกิตติราชนรินทร แห่งประเทศคัมภีระ และเป็นผู้นำนาฏวิชาไตรเวท
 จบแล้วช่วยก็ดังนี้^๒

ในคำแปลบทขึ้นต้นปณามคาถาและคำลงท้ายของคัมภีร์นี้ ผู้แต่งแล้วว่า ท่านชื่อ
 อุกมมิงฺคฺลาจารย์ เป็นอาจารย์ของพระเจ้าอติสฺรราชบพิตรและพระเจ้ากิตติราชนรินทร
 ในคัมภีร์ศาสนวงศ์กล่าวถึงพระเจ้าแผ่นดินทั้งสองพระองค์นี้ว่า เป็นพระโอรสต่าง
 พระมารดาของพระเจ้าสีหะสุระ แห่งเมืองวิชัยปุระ (บิณฑา) แคว้นคัมภีร์ที่ปะของพม่า
 หลังจากที่พระบิดาสวรรคตเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๑๕๕ พระเจ้าอุชนะ (อติสฺรราชบพิตร)
 และพระอนุชากิตติ कुमारขึ้นครองราชย์ร่วมกัน ต่อมาพระเจ้าอุชนะยกราชสมบัติให้พระอนุชา
 พระอนุชา กิตติ कुमारขึ้นเสวยราชย์ทรงพระนามว่า พระเจ้าแผ่นดินกิตติสีหะสุระ ตาม
 พระนามของบิดาทรงครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๑๑๕๕-๑๑๕๘^๓ กังนั้น พระอุกมมิงฺคฺลา-
 จารย์ น่าจะแต่งคัมภีร์จันตฺสุริยคฺคฺตวิริจฺฉยํที่ปะนี้ระหว่างสมัยของพระเจ้าแผ่นดินทั้งสองพระองค์
 นั้น คือระหว่าง พ.ศ. ๑๑๕๕-๑๑๕๘ คัมภีร์ที่มีชื่อเสียงที่แต่งในสมัยเดียวกันคือ
 อภิธาน์ปะทีปิภาฎีกา ซึ่งแต่งโดยอำมาตย์จตุรงคพล^๔

^๒ U Bo Kay, "Candasuriyagatidipanī," p. 44.

^๓ คำแปลภาษาไทยเทียบกับ จันตฺสุริยคฺคฺตวิริจฺฉยํ, หน้า ๑๑๕.

^๔ พระบัญชาสาหมิ, ศาสนวงศ์, หน้า ๑๒๗-๑๓๑.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๑.

อนึ่ง ในคัมภีร์จักรกวางทีปนีซึ่งพระสิริมังคลาจารย์แต่งที่เชียงใหม่ใค้อ้างถึง
คัมภีร์จันทสุริยคติทีปนีของพระอุคุมมังคลาจารย์ถึง ๓ แห่ง^๑ แสดงให้เห็นว่าคัมภีร์
จันทสุริยคติทีปนีต้องแต่งก่อนจักรกวางทีปนี

๖. โลกทีปทีปกสาร เนื้อหาแบ่งออกเป็น ๔ ปริเฉท กล่าวถึง เรื่องสังขารโลก
นรก เปรต เกร็จจาน มนุษย์ เทวคา โอกาสโลก และเบ็กเศ็ลคตามล้ากัับ
เป็นผลงานการแต่งของ พระเมรัังกรเถระพระภิกษุชาวพม่า ในคณพุทธศตวรรษที่ ๒๐^๒

๗. โลกทีปนีและโอกาสโลกทีปนี คัมภีร์ทั้ง ๒ นี้ มินจิ มหาสิริเชยยัส
กล่าวไว้ในหนังสือ ปฎักถดไมยว่า เป็นผลงานการแต่งของสังฆราชปคุจี^๓ พระสังฆราช
ชาวพม่า แต่งในสมัยพระเจ้าแผ่นดินทาโคมินพญา (Thadominbya) แห่งเมืองอังวะ
ซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๑๕๐๗-๑๕๑๐^๔ คัมภีร์ทั้ง ๒ เรื่องนี้มีต้นฉบับอยู่ที่

พระสิริมังคลาจารย์. จักรกวางทีปนี, หน้า ๓, ๑๓, ๑๔.

^๒ประวัติคัมภีร์ โลกทีปทีปกสาร และประวัติพระเมรัังกรเถระ

เกรียงศักดิ์ ไทยคุรุพันธ์, "โลกทีปทีปกสาร ๑, ๒, ๓ : การตรวจสอบชำระ
และการศึกษาเชิงวิเคราะห์" (วิทยานิพนธ์ปริณฎูมทาบัตถิต ภาควิชาภาษาตะวันออก
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๑๖

ดูเพิ่มเติมภาคผนวกวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หน้า ๒๕๕.

^๓มินจิ มหาสิริเชยยัส, ปฎักถดไมย, หน้า ๑๓๔.

^๔G.E. Harvey, History of Burma (London : Frank Cass & Co.

Ltd. 1967), p.366.

หอสมุดแห่งชาติประเทศไทย และยังมีผู้ศึกษาผลงานทั้ง ๒ เรื่องนี้ *

โลกทิปนี มีเนื้อเรื่องกล่าวถึง เรื่องโลก ลักษณะการโคจรของดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ และการหมุนเวียนของจักรวาลในท้องฟ้า ต้นฉบับจารเป็นอักษรพม่า มีความยาว ๑ ฎุกอักษรพม่า (ประมาณ ๒ ฎุกอักษรขอม)

โอกาสโลกทิปนี มีเนื้อเรื่องกล่าวถึง โอกาสโลกซึ่งเป็นภูมิพื้นที่อาศัยของสัตว์ ต้นฉบับที่พบในหอสมุดแห่งชาติ มีความยาว ๑ ฎุก หรือ ๔๔ หน้าลานอักษรขอม

๕. เรื่องจักรกวางทิปนี เป็นผลงานของพระสิริมังคลาจารย์^๒ พระภิกษุชาว ลานน่านับได้ว่าเป็นวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีที่สมบูรณ์ ทั้งคำเนื่อหา และที่มาของ เนื้อหา ที่มาของ เนื้อหานับได้จนถึงคัมภีร์ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ตลอดจนถึง คัมภีร์มหาเวศ มลिनทัญญา โลกบัญญัติ โลกูปัตติ จันทรสุริยคติทิปนี และโลกปติปกสาร ผู้แต่ง ได้อ้างคัมภีร์เหล่านี้ อันเป็นที่มาของ เนื้อหาจักรกวางทิปนีแต่ละตอนไว้อย่างชัดเจน

ดร. สุภาพรณ ณ บางช้าง ได้ตั้งข้อสัง เกศสาระและคุณค่าของคัมภีร์จักรกวาง ทิปนีในคานศาสนธรรมและเนื้อหาสาระว่า

* คุุค่าขึ้นต้นและค่าลงท้ายของคัมภีร์ทั้ง ๒ นี้ที่ ภาคผนวก ข หน้า ๒๖๓ หรือ โลกทิปนี. (หอสมุดแห่งชาติ, คัมภีร์ใบลาน อักษรพม่า ภาษาบาลี, น. ป. ท. เลขที่ ๑๑). หน้า ๑.

โอกาสโลกทิปนี. (หอสมุดแห่งชาติ, คัมภีร์ใบลาน อักษรขอม ภาษาบาลี, น. ป. ท. เลขที่ ๒๓๔๔/๑). หน้า ๑.

^๒ศึกษา ประวัติคัมภีร์จักรกวางทิปนี และประวัติพระสิริมังคลาจารย์ได้จาก สุกุณ จังการจิตต์, "จักรกวางทิปนี ถิ่นที่ ๑, ๒, ๓. : การตรวจสอบชำระ และการศึกษาเชิงวิเคราะห์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐). หน้า ๕.

"...คุณค่าด้านศาสนธรรม ผู้แต่ง ไม่มีเป้าหมายที่จะแสดง เรื่องกรรม วิบากกรรมหรือชี้แจงคุณค่าของการพัฒนาจิตใจให้เข้าสู่โลกศตวรรษจนถึงพระนิพพาน อยากรู้ก็ตามสาระเหล่านี้มีปรากฏอยู่ เพราะเนื้อหาที่นำมาอ้างอิง เป็นหลักฐาน นำมาจากพระไตรปิฎกเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อผู้แต่ง ไม่มีเจตนารมณ์ สาระทาง ธรรมที่แฝงอยู่ จึง ไม่ปรากฏเป็นสาระเด่นเท่ากับโครงสร้างของจักรวาลที่เป็น รูปธรรม

ในค่านี้อธิบายสาระ จักกภาพที่ป็นเป็นผลงานปลายสุดหรืออย่างน้อยก็เกือบ จะปลายสุดของวรรณกรรมโลกศาสตร์ที่แต่ง เป็นภาษาบาลี มโนทัศน์เรื่องโลก และจักรวาลในคัมภีร์นี้จึง ถือได้ว่าเป็นวิวัฒนาการของแนวคิดกึ่ง กลาวตามมติของ พุทธศาสนาเถรวาทที่มีมาจนถึงยุคอิมทิวสุดท้าย ซึ่งสรุปได้ว่า โลกที่กล่าวถึงใน พุทธศาสนามี ๓ คือ สังขารโลก สัตว์โลกและโอกาสโลก"

สรุปได้ว่าเรื่องจักกภาพที่ป็น มีลักษณะการแต่งที่สมบูรณ์ทั้งการวางโครงสร้าง ของเรื่อง การอ้างอิงข้อมูลที่มาของ เรื่อง และ เนื้อหาของ เรื่องในวรรณกรรมโลกศาสตร์ ภาษาบาลี

๑๐. โลกสี่ฐานไตรภพคัมภีร์ เนื้อเรื่องกล่าวถึงความเจริญของโลกและ ความเสื่อมของโลก ไม่ปรากฏผู้แต่งและสถานที่แต่งในประวัติวรรณคดีบาลี อินทีย ตังกา และพม่า ไม่ไกลกล่าวถึงเรื่องนี้ ต้นฉบับเท่าที่พบในหอสมุดแห่งชาติ มี ๒๕ ฉบับ แต่ละฉบับมีความยาว ๕ ผูกจารด้วยอักษรขอม และมีต้นฉบับเก็บไว้ที่หอพระมนเทียรธรรม อีก ๑ ฉบับ มุขนิพนธ์พิไลภิกขุประวัติจารจากอักษรขอมเป็นอักษรไทย อันคัมภีร์ประวัติจาร ๑๒๕ พ.ศ. ๒๔๒๐ แต่ยังไม่มีการตรวจสอบชำระ เนื่องจากคัมภีร์นี้ไม่มีอ้างอิงใน วรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลี เรื่องอื่น ๆ ประกอบกับต้นฉบับส่วนมากจารในสมัย รัตนโกสินทร์ จึง เชื่อว่าน่าจะเป็นผลงานใหม่ อาจจะเป็นผลงานที่แต่งในสมัยรัตนโกสินทร์

สุภาพธรรม ณ บางช้าง, " วรรณกรรมโลกศาสตร์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท", หน้า ๓๑-๓๒.

ตอนต้นก็ได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้พบวรรณโลกศาสตร์ภาษาบาลี ที่แปลจากภาษาสันสกฤตแต่
ไม่มีต้นฉบับอยู่ในหอสมุดแห่งชาติประเทศไทยอีกเรื่องหนึ่ง คือ ฉคคิทีปนี เนื้อเรื่อง
กล่าวถึงมนุษย์ เทวโลก สัตว์จกาน นรกและเปรต ต้นฉบับเก็บไว้ที่หอสมุดอินเดีย
ออฟฟิศ ลอนดอน ประเทศอังกฤษ (India Office Library, London)^๒
มีความยาว ๒๗ หน้าตามา และมีต้นฉบับเก็บไว้ที่หอสมุดแห่งชาติปารีส ประเทศ
ฝรั่งเศส ๒ ฉบับ คือ ฉบับหมายเลขคัมภีร์ ๓๘๖ และฉบับหมายเลขคัมภีร์ ๓๘๓
ฉบับนี้ไม่มีวรรคถ้อยคำ หลักฐานที่อ้างถึงคัมภีร์นี้ที่เก่าที่สุดคือ จารึกทุกคามเช่นเดียวกับ
เรื่อง โลกบัญญัติคือภูมคติสูตรและโลกอุปัติ

ศาสตราจารย์ ปอล มุส (Paul Mus) ได้เขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก
เสนอมหาวิทยาลัยปารีส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ เรื่อง La Lumière sur les Six Voies
ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้วิเคราะห์จากหลักฐานต่าง ๆ สรุปได้ว่า
คัมภีร์ฉคคิทีปนีเป็นผลงานแปลจากต้นฉบับภาษาสันสกฤต ชื่อ ษุคคิการิกา
(Śaḍgatikārikā) ผู้แต่งชื่อ ชารมิกา สุภุติ (Dhārmikā Subhūti) เป็น
ชาวอินเดีย ทอมมาประมาณพุทธศตวรรษที่ ๔ เจเจียง (Je tch'eng) ชาวจีนแปล
เป็นภาษาจีนจากต้นฉบับภาษาสันสกฤต สำหรับต้นฉบับภาษาบาลีสันนิษฐานว่า แปลจาก

ดูคำขึ้นต้น และคำลงท้ายโลกสูตรไตรปิฎกคัมภีร์ ภาคผนวก ข หน้า ๒๖๔ หรือ
โลกสูตรไตรปิฎกคัมภีร์ (หอสมุดแห่งชาติ คัมภีร์โบราณ อักษรขอม
ภาษาบาลี น.ป.ท. เลขที่ ๒๔๒๔), ลานที่ ๑, หน้า ๑.

^๒ Professor V. Fausbøll "Catalogue of the Mandalay MSS.
in the India Office Library" Journal of the Pali Text Society
(1896), p. 176.

๑๑. บัญชีแสดงประวัติคัมภีร์โลกศาสตร์ภาษาบาลี

วรรณกรรมโลกศาสตร์ทั้ง ๑๑ เรื่อง เมื่อสรุปเป็นตารางบัญชีจะได้อดังนี้

ที่	ชื่อ	ความยาว ผูก	ผู้แต่งและสมัยที่แต่ง	เนื้อเรื่องย่อ	การศึกษา	หมายเหตุ
๑	โลกบัญญัติ	๑๐	ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง ต้นฉบับแปลเป็นภาษาจีน จากภาษาสันสกฤตเมื่อ พ.ศ. ๑๑๐๑ โดยพระภิกษุ จีนชื่อ ปรมารณะ ต้นฉบับ ภาษาบาลีแตกที่พม่า ใน พุทธศตวรรษที่ ๑๖ (พ.ศ. ๑๕๘๓-๑๖๒๐)	เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น ๑๖ กัณฑ์ กล่าวถึง เรื่องการไหวของแสนคน ชมทิวลิป ชมบท บทสนทนาระหว่าง ยักษ์ ๒ คน เรื่องคุณของพระ- พุทธเจ้า พญาช้าง ทวีปทั้ง ๔ เขาพระสุเมร เทวคานันต่าง ๆ ทางโคจรของดวงอาทิตย์ ทาง โคจรของดวงจันทร์ สังสารวัฏ เทียบอายุของสิ่งที่มีชีวิต เรื่อง กามภุมิ การเกิดและการแตก สลายของกัปสภาพที่เป็นทุกข์ของ สิ่งทั้งหลาย	บาทหลวง เออเบน เคนีล เสนอเป็น วิทยานิพนธ์ระดับปริญญา เอก ต่อมหาวิทยาลัย ปารีส ศาสตราจารย์ นาวาอากาศเอก (พิเศษ) แย้ม ประทีปทอง ชำระและแปลเป็นภาษา ไทยให้กับหอสมุดแห่งชาติ ประเทศไทย อยู่ใน ระหว่างจัดพิมพ์	ความยาวนับจาก การจารอักษรขอม ในใบลาน ๕๔ ลาน หรือ ๘๘ หน้าลาน เท่ากับ ๑๐ ผูก

(กธ)

ที่	ชื่อ	ความยาว บุก	ผู้แต่ง และสมัยที่แต่ง	เนื้อเรื่องย่อ	การศึกษา	หมายเหตุ
๒	ฉกศิทปนนิ	•	ต้นฉบับชื่อ มหุคศิกาวิกา ผู้แต่งชื่อธารมิกา สุภคิ เจเจิง แปล เป็นภาษาจีนประมาณ พุทธศตวรรษที่ ๑๕ ต้นฉบับภาษาบาลี เชื่อว่าแปล จากต้นฉบับภาษาสันสกฤต ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ที่พม่า	เนื้อเรื่องกล่าวถึงมนุษย์ เทวโลก ศิริจนาจาน นรก และเปรต	ปอล มุส เสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ระดับ ปริญญาเอก ทอมมหาวิทยาลัย ปารีส	
๓	มหากัณฑ์โลก สังฆทานนิตยัคคี	๑๕๒ บุก หรือ ๓๓๒-๓๒๒ ถาน	ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง สันนิษฐาน ว่าแต่งในพม่าประมาณ พุทธศตวรรษที่ ๑๗	เนื้อเรื่องกล่าวถึงความศินาศของ โลก และลักษณะโลกตามทีกล่าว ในสัททสุริยสูตรและอัคคีตยสูตร	ยัง ไม่มีผู้ศึกษา เรื่องนี้ หอสมุดแห่งชาติมีต้นฉบับ อักษรขอม, ห่องกรม- พระจันทร์บรินฤนาถ สถาบันวิหยมวิธีการ จุฬาฯ มีต้นฉบับขีรวรรค จากอักษรขอม เป็นอักษร โรมัน มุสนิธิภูมิตโลภิกษุ	

ที่	ชื่อ	ความยาว มุก	ผู้แต่งและสมัยที่แต่ง	เนื้อเรื่องย่อ	การศึกษา	หมายเหตุ
๔	อรุณวทีสูตร	๑	ไมทธานชื้อผู้แต่ง สันนิษฐานว่าแต่งในลังกา ไทย พม่า แห่งใดแห่งหนึ่ง สมัยที่แต่งประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖	เนื้อเรื่องกล่าวถึงประวัติของพระพุทธเจ้าตั้งแต่ประสูติจนถึงเสด็จประทับเมืองอรุณวที การเสด็จพรมโลกของพระพุทธเจ้ากับพระอริยา ลักษณะของจักรวาล	มีต้นฉบับปริวรรตจากอักษรขอมเป็นอักษรไทย กวี แสงมณี เสนอเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาฯ	
๕	โลกุณ்பัตถิ	๒	พระสิริสมันต์มหัทธิโกเถระชาวพม่า แต่งในอาณาจักรพุกาม สมัยพระเจ้านเรศวร สิบช. พ.ศ. ๑๖๑๖-๑๖๒๐	เนื้อเรื่องกล่าวถึงความหมายของคำว่า โลก โลกแบ่งออกเป็น ๓ อย่าง การเกิดและเสื่อมของโลก ในแง่สภาวะธรรม ความดีความชั่วของโลกในทางบรรพชาธิ ก่าเนกโลก ก่าเนกมนุษย์ ก่าเนกศีลสัมบุตัญญานหาร ก่าเนกวัน เคือน ปีฤกฏ เรื่องความกัณษัทร คมจันทร และคองอาทิตย์	สมพงษ์ ปรีชาจินดาธุติ เสนอเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาฯ	

(ต่อ)

ที่	ชื่อ	ความยาว บุก	ผู้แต่ง และสมัยที่แต่ง	เนื้อเรื่องย่อ	การศึกษา	หมายเหตุ
๖	จันทร์วิบูลย์ทิพย์	๓๐	พระอุดมมงคลอาจารย์ พระภิกษุชาวพม่า เป็นผู้แต่ง สันนิษฐานว่า แต่งในสมัย ของพระเจ้าแผ่นดินกษัตริย์ หสุระแห่ง เมืองวิชัยปุระ (อินยา) ระหว่าง พ.ศ. ๑๒๕๕-๑๒๕๘	เนื้อเรื่องกล่าวถึงทิศทางโคจรของ ดาวนักษัตร ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ เป็นตำราโหราศาสตร์	ยังไม่มีผู้ศึกษาค้นฉบับอักษร พม่า เก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์ มีต้นฉบับแปลภาษาไทยสมัย รัชกาลที่ ๑ อยู่ที่หอสมุด แห่งชาติไทย	
๗	โลกปทีปกสาร	๑๑	พระสังฆราชเมธีกร พระภิกษุชาวพม่า เชื่อว่า แต่งในสมัยสุโขทัย พ.ศ. ๑๘๐๘-๑๘๐๙	เนื้อหาแบ่งออกเป็น ๘ ปริเฉท กล่าวถึงเรื่อง สังขารโลก นรก เปรต เครีจฉาน มนุษย์ เทวดา โอกาสโลก เบ็คเท็คคามถ้ำคัม	เกรียงศักดิ์ ไทยกูรพัตร์ ปริทัศน์ ศรีรัตนาลัย กำจักษ์ อัครเส สุชาติ บุญชัย และประเสริฐ ใจกล้า เสนอเป็นวิทยานิพนธ์ระดับ ปริญญาโท มหาวิทยาลัย ภาษาตะวันออก จุฬา	

ลำดับ	ชื่อ	ความยาว บุก	ผู้แต่งและสมัยที่แต่ง	เนื้อเรื่องย่อ	การศึกษา	หมายเหตุ
๘	โลกที่ปณี	๒	พระสังฆราช ปุตุจี พระภิกษุชาวพม่าแต่งใน สมัยพระเจ้าแสนคันทาโคมิน ทศญา แห่งอาณาจักรอังวะ	เนื้อเรื่องกล่าวถึงเรื่องโลก การ โคจรของดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ การหมุนเวียนของจักรวาลในท้องฟ้า	ยังไม่มีผู้ศึกษา ค้นฉบับเป็น อักษรพม่า อยู่ที่หอสมุด แห่งชาติประเทศไทย	
๘	โอกาสโลกที่ปณี	๑	ผู้แต่งและสมัยที่แต่ง เหมือน กับคัมภีร์โลกที่ปณี	เนื้อเรื่องกล่าวถึงโอกาสโลก ซึ่งเป็นภูมิทัศน์ที่อาศัยของสัตว์	ยังไม่มีผู้ศึกษา ค้นฉบับ อักษรขอมอยู่ที่หอสมุด แห่งชาติประเทศไทย	
๑๐	จักรวาลที่ปณี	๑๐	พระสิริมงคลจารย์แต่งที่ อาณาจักรล้านนา พ.ศ. ๒๐๖๓	เนื้อหาแบ่ง เป็น ๖ กัณฑ์ กล่าวถึง เรื่อง จักรวาล ภูเขาลูก แห่งน้ำ ทวีป ภูมิ เรื่อง เบ็คเทอติก	สตถุณ จังการจิตต์ วรศักดิ์ ศรีบุญ บาลี พุทธรักษา และ นพพร เกษาคี เสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ระดับ ปริญญาโท ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาฯ	

(ทอ)

ที่	ชื่อ	ความยาว บุก	ผู้แต่ง และสมัยที่แต่ง	เนื้อเรื่องย่อ	การศึกษา	หมายเหตุ
๑๑	โลกทัศน์ฐาน โชครณคดี	๕	ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง เข้าใจว่า เป็นคำภีร์ที่แต่งในสมัย รัตนโกสินทร์	กล่าวถึงความเลื่อม และความ เจริญของโลก	ยังไม่มีผู้ศึกษา ค้นคว้าอยู่ที่หอสมุด แห่งชาติไทย	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย